

2023

FINANCIËEL MEMO

Alle
essentiële
feiten
en cijfers

47^e jaargang

Boom

Kerngegevens Nederland	– 1
Renten en geldwezen	– 3

Externe verslaggeving	– 4
Financiële kengetallen	– 5
Bedrijf en beroep	– 6

Kredieten/financiering	– 7
Subsidies	– 8
Coronamaatregelen	– 9
Maatregelen energiecrisis	– 10

Zorgverzekering en zorgtoeslag	– 20
Sociale zekerheid voor ondernemers	– 21
Wet op het kindgebonden budget (WKB)	– 22
Wet kinderopvang (Wko)	– 23
Kinderbijslag (AKW)	– 24
Studiefinanciering	– 25
Minimumlonen	– 26

Fiscale regelingen voor ondernemers	– 30
Tarieven belastingen en premies	– 31

Indexcijfers	– 40
Diversen	– 41

Financieel Memo

2023

Onder redactie van

Eikelboom & De Bondt

Fiscaal Financieel Adviseurs BV

Boom

Omslagontwerp: Bottenheft
Ontwerp binnenwerk: Bert Arts

ISBN 978 902445 664 2

© 2023 Boom (Amsterdam)

www.boom.nl | www.boommanagement.nl

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uv.nl.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a database or retrieval system, or published, in any form or in any way, electronically, mechanically, by print, photo print, microfilm or any other means without prior written permission from the publisher.

Samensteller(s) en de uitgever zijn zich volledig bewust van hun taak een zo betrouwbaar mogelijke uitgave te verzorgen. Niettemin kunnen zij geen aansprakelijkheid aanvaarden voor onjuistheden die eventueel in deze uitgave voorkomen.

VOORWOORD

Voor u ligt de 47e jaargang van *Financieel Memo*, editie 2023. *Financieel Memo* is de handzame informatiebron voor een veelheid aan financiële gegevens. Voor de financiële professional is het *Financieel Memo* het ideale hulpmiddel voor het snel vinden van feiten en cijfers uit de dagelijkse praktijk. Een groot aantal onderwerpen komt aan bod, zoals macro-economische kerngegevens van Nederland, overheidsfinanciën, renten, geldwezen, hypotheeknormen, externe financiële verslaggeving, financiële kengetallen, tarieven bedrijfs- en beroepsleven, kredieten en subsidies, maatregelen rond de coronacrisis en de energieprijzen, zorgverzekering en zorgtoeslag, sociale zekerheid voor ondernemers, inkomensafhankelijke regelingen zoals het kindgebonden budget en de kinderopvangtoeslag, studiefinanciering, minimumloon, fiscale regelingen voor ondernemers, tarieven belastingen en premies en indexcijfers prijzen en lonen.

Financieel Memo is bestemd voor hen die de behandelde materie in voldoende mate beheersen om de gegeven feitelijkheden in het juiste verband te kunnen beoordelen en toe te kunnen passen. Toelichtende beschrijvingen zijn tot een minimum beperkt. De opzet van *Financieel Memo* leidt ertoe dat het noodzakelijk blijft de wettelijke en andere bronnen te raadplegen. Om dit bronnenonderzoek te vergemakkelijken, wordt regelmatig verwezen naar wetteksten en uitvoeringsvoorschriften.

Financieel Memo heeft als doel u op een prettige en efficiënte wijze van de belangrijkste feiten en cijfers op uw vakgebied te voorzien. Uw reacties op deze uitgave en suggesties die kunnen leiden tot verbetering daarvan ontvangen wij graag op het hierna vermelde redactieadres.

februari 2023
de redactie

uitgever & redactieadres
Boom
Prinsengracht 747-751
1017 JX Amsterdam
e-mail: abonnementen@boom.nl

INHOUD

Lijst van afkortingen / 15

1. **Kerngegevens Nederland / 19**
 - 1.1 Economische kerngegevens voor Nederland / 19
 - 1.2 Kerngegevens rijksoverheid / 20
 - 1.2.1 Miljoenennota / 20
 - 1.2.2 Rijksbegroting / 20
 - 1.2.3 Budgettaire kerngegevens / 21
 - 1.2.4 Belasting- en premieontvangsten / 25
2. **Gereserveerd / 26**
3. **Renten en geldwezen / 27**
 - 3.1 Officiële rentetarieven Europese Centrale Bank / 27
 - 3.2 Wettelijke rente / 28
 - 3.3 Belastingrente, heffingsrente en invorderingsrente / 29
 - 3.4 WSF-rente / 30
 - 3.5 Geld- en kapitaalmarkt / 31
 - 3.6 Marktrente/U-rendement / 46
 - 3.7 Rentetafels / 47
 - 3.8 Hypotheekvormen / 53
 - 3.8.1 Lineaire hypotheek / 53
 - 3.8.2 Annuïteitenhypotheek met gelijkblijvende annuïteiten / 54
 - 3.8.3 Annuïteitenhypotheek met groei-annuïteiten / 54
 - 3.8.4 Levenhypotheek (hypotheek met gemengde verzekering) / 54
 - 3.8.5 Spaarhypotheek / 55
 - 3.8.6 Aflossingsvrije hypotheek / 56
 - 3.8.7 Beleggingshypotheek / 56
 - 3.9 Hypothecair krediet / 56
 - 3.9.1 Beoordelingscriteria / 56
 - 3.9.2 Inkomenscriteria / 57
 - 3.9.3 Maximaal hypothecair krediet in verhouding tot waarde van woning / 76
 - 3.10 Maximale kredietvergoeding / 77
 - 3.11 Omrekeningskoersen / 77
4. **Externe verslaggeving / 81**
 - 4.1 Algemene voorschriften / 81
 - 4.1.1 Verslaggeving / 81
 - 4.1.2 Toepassingsgebied Titel 9 Boek 2 BW / 81
 - 4.1.3 Opmaken/vaststellen jaarrekening / 82

4.1.4	Openbaarmaking / 83
4.1.5	Deskundigenonderzoek / 84
4.1.6	Geen Titel 9 Boek 2 BW ondernemingen / 85
4.1.7	Vrijstelling van inrichtingseisen / 86
4.1.8	Aansprakelijkheid/jaarrekeningprocedure / 86
4.2	Jaarrekening / 86
4.2.1	Algemene bepalingen / 86
4.2.1.1	Inzichtsvereiste / 86
4.2.1.2	Normen en standaarden / 87
4.2.1.3	Verbonden maatschappijen / 88
4.2.1.4	Niet vermelden van posten/mededelingen / 89
4.2.1.5	Taal/geldeenheid / 89
4.2.1.6	Samenvoeging/ontleding/rangschikking gegevens / 90
4.2.2	Balans / 90
4.2.2.1	Hoofdingdeling / 90
4.2.2.2	Immateriële vaste activa / 91
4.2.2.3	Materiële vaste activa / 92
4.2.2.4	Financiële vaste activa / 93
4.2.2.5	Voorraden / 93
4.2.2.6	Vorderingen / 94
4.2.2.7	Effecten / 94
4.2.2.8	Liquide middelen / 95
4.2.2.9	Eigen vermogen / 95
4.2.2.10	Voorzieningen / 96
4.2.2.11	Schulden / 97
4.2.3	Winst- en verliesrekening / 98
4.2.3.1	Hoofdingdeling / 98
4.2.3.2	Baten/lasten uit gewone bedrijfsuitoefening / 98
4.2.3.3	Omzet / 99
4.2.4	Waardering / 99
4.2.4.1	Waarderingsgrondslagen van vermogen en grondslagen resultaatbepaling / 99
4.2.4.2	Beginnelsen / 100
4.2.4.3	Waardering vaste activa / 101
4.2.4.4	Waardering vlottende activa / 102
4.2.4.5	Besluit actuele waarde / 103
4.2.4.6	Herwaarderingsreserve / 105
4.2.4.7	Voorzieningen / 106
4.2.5	Toelichting balans/winst- en verliesrekening / 106
4.2.5.1	Inhoud / 106
4.2.5.2	Eigen vermogen / 106
4.2.5.3	Aandelen / 107
4.2.5.4	Vermelding kapitaalbelangen / 107
4.2.5.5	Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum / 108
4.2.5.6	Langlopende financiële verplichtingen / 108
4.2.5.7	Financiële instrumenten / 108
4.2.5.8	Overige gegevens / 109
4.3	Bestuursverslag / 111

4.3.1	Algemeen / 111
4.3.2	Inrichtingseisen / 111
4.4	Overige gegevens / 114
4.5	Jaarrapport micro/kleine/middelgrote ondernemingen / 114
4.5.1	Algemeen / 114
4.5.2	Micro ondernemingen / 116
4.5.3	Kleine ondernemingen / 117
4.5.4	Middelgrote ondernemingen / 119
4.6	Geconsolideerde jaarrekening / 122
4.7	Modellen jaarrekening / 123
4.7.1	Algemeen / 123
4.7.2	Model A – balans / 125
4.7.3	Model B – balans / 127
4.7.4	Model C – balans / 128
4.7.5	Model D – balans / 129
4.7.6	Model E – winst- en verliesrekening / 129
4.7.7	Model F – winst- en verliesrekening / 130
4.7.8	Model I – winst- en verliesrekening / 130
4.7.9	Model J – winst- en verliesrekening / 131
4.8	Kasstroomoverzicht (cash flow) / 131
4.8.1	Kasstroomoverzicht directe methode / 132
4.8.2	Kasstroomoverzicht indirecte methode / 132
4.9	Meldingsplicht bestuurders / 133
4.10	Bestuurdersaansprakelijkheid / 134
4.11	Uitkeringstoets dividenduitkering door BV / 135
5.	Financiële kengetallen / 137
5.1	Liquiditeitskengetallen / 137
5.1.1	Balansliquiditeitsratio's / 137
5.1.2	Omlooppfrequentieratio's / 138
5.1.3	Cash flow-ratio's / 139
5.2	Solvabiliteitskengetallen / 140
5.3	Winstkengetallen / 141
5.4	Beurskengetallen / 142
5.5	Diversen / 142
5.6	Begrippen / 144
6.	Bedrijf en beroep / 145
6.1	Tarieven Kamer van Koophandel / 145
6.2	Notaristarief familiepraktijk / 150
6.3	Reprorecht bedrijfsleven / 150
6.4	Tarieven Buma / 151
6.4.1	Algemeen tarief / 151
6.4.2	Mechanische achtergrondmuziek / 153
6.4.3	Horeca / 154
6.4.4	Welzijn / 155
6.4.5	Onderwijs en kinderopvang / 157
6.4.6	Fitnesscentra / 158

6.4.7	Amateurvereniging / 158
6.4.8	Kerkelijke groepering / 159
6.4.9	Internet / 160
6.5	Tarieven Sena / 160
6.5.1	Bedrijfsleven / 161
6.5.2	Horeca / 164
6.5.3	Verkoopruimte, parkeergarage, winkelcentra e.d. / 165
6.5.4	Vermaak, ontspanning en cultuur / 166
6.5.5	Onderwijs en kinderopvang / 169
6.5.6	Sport / 171
6.5.7	Gezondheidszorg / 172
6.5.8	Internet / 172
6.6	Tarieven Videma / 173
6.6.1	Algemeen tarief / 173
6.6.2	Brancheregeling bedrijfsleven / 174
6.6.3	Brancheregeling horeca / 176
6.6.4	Brancheregeling sport / 177
6.6.5	Brancheregeling onderwijs / 178
6.6.6	Brancheregeling verkoopruimtes / 178
6.6.7	Brancheregeling zorg en welzijn / 179
6.7	Tarieven FilmService / 179
6.7.1	Tarief standaardlicentie / 180
6.7.2	Tarief pluslicentie / 182
6.7.3	Brancheregelingen / 182
7.	Kredieten/financiering / 185
7.1	Grondslagen krediet- en financieringsregelingen / 185
7.2	Borgstelling MKB-kredieten / 185
7.3	Groeifaciliteit / 187
7.4	Garantie ondernemingsfinanciering (GO)/bankgaranties / 188
7.5	Innovatiekredieten / 189
7.6	Seed capital technostarters / 191
7.7	Vroegefasefinanciering en haalbaarheidsstudie / 196
7.8	Microkrediet, MKB-krediet en TOA-krediet / 200
7.9	Exportkredietverzekering / 202
7.10	Starterskrediet UWV / 202
7.11	Crowdfunding / 203
8	Subsidies / 205
8.1	Grondslagen subsidieregelingen / 205
8.2	Innovatie / 205
8.2.1	MKB innovatiestimulering topsectoren (MIT) / 205
8.2.2	Innovatieprestatiecontracten (IPC) / 209
8.2.3	Eurostars / 211
8.2.4	Internationaal innoveren / 213
8.3	Energie- en klimaat / 215
8.4	Scholing / 216
8.4.1	Praktijkleren / 216

8.4.2	Praktijkleren in derde leerweg / 220
8.4.3	Omscholing naar ICT- en techniek-kansrijke beroepen / 221
8.4.4	NL leert door met inzet van scholing (NLLD-S) / 222
8.4.5	STAP-budget / 224
8.5	Werkgelegenheid / 227
8.5.1	Subsidie voor werknemer met structurele functionele beperking / 227
8.6	Digitalisering / 228
8.6.1	Mijn digitale zaak / 228
9.	Coronamaatregelen / 233
9.1	Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW) / 233
9.2	Tegemoetkoming vaste lasten COVID-19 (TVL) / 237
10.	Maatregelen energieprijzen / 251
10.1	Tegemoetkoming energiekosten energie-intensief MKB (TEK) / 251
10.2	Prijsplafond energietarieven kleinverbruikers / 252
11-19.	Gereserveerd / 258
20.	Zorgverzekering en zorgtoeslag / 259
20.1	Zorgverzekeringswet (Zvw) / 259
20.2	Wet op de zorgtoeslag (Wzt) / 260
21.	Sociale zekerheid voor ondernemers / 263
21.1	Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) / 263
21.2	Inkomensvoorziening IOAZ / 263
21.3	Bijstandverlening aan zelfstandigen (BBZ 2004) / 264
22.	Wet op het kindgebonden budget (WKB) / 267
22.1	Kindgebonden budget / 267
23.	Wet kinderopvang (Wko) / 271
23.1	Kinderopvangtoeslag / 271
23.2	Tegemoetkoming kinderopvang / 280
24.	Kinderbijslag (AKW) / 283
24.1	Uitkeringsbedragen per kwartaal / 283
24.2	Onderhoudsvoorwaarden / 284
25.	Studiefinanciering / 287
25.1	Normbedragen WSF / 287
25.2	Studievertraging corona / 294

26.	Minimumlonen / 295
26.1	Wettelijk minimumloon / 295
27-29.	Gereserveerd / 298
30.	Fiscale regelingen voor ondernemers / 299
30.1	Investeringsaftrek / 299
30.1.1	Algemeen / 299
30.1.2	Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek / 299
30.1.3	Energie-investeringsaftrek / 300
30.1.4	Milieu-investeringsaftrek / 302
30.1.5	Uitgesloten bedrijfsmiddelen investeringsaftrek / 304
30.1.6	Desinvesteringsbijtelling / 305
30.2	Gereserveerd / 306
30.3	Staking/doorschuiving/geruisloze omzetting / 306
30.3.1	Staking/doorschuiving / 306
30.3.2	Geruisloze omzetting in NV/BV / 308
30.4	Willekeurige afschrijving / 308
30.4.1	Milieu-investeringen (VAMIL) / 309
30.4.2	Investeringen door startende ondernemers / 310
30.4.3	Zeeschepen / 311
30.4.4	Investeringen ter bevordering economische ontwikkeling (vanaf 2023) / 311
30.5	Uren criterium/verlaagd uren criterium / 312
30.6	Ondernemersaftrek / 313
30.6.1	Zelfstandigenaftrek/startersaftrek / 313
30.6.2	S&O-aftrek/starters-S&O-aftrek / 314
30.6.3	Meewerkaftrek / 315
30.6.4	Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid / 315
30.6.5	Stakingsaftrek / 316
30.7	MKB-winstvrijstelling / 316
30.8	Fiscale ouderedagsreserve / 317
30.9	Uitgaven voor inkomensvoorzieningen / 318
30.10	Middelings / 325
30.11	Aanmerkelijk belang / 326
30.12	Fictief regulier voordeel (vanaf 2023) / 328
30.13	Loonkostenfaciliteiten / 329
30.13.1	Afdrachtvermindering zeevaart / 329
30.13.2	Afdrachtvermindering speur- en ontwikkelingswerk / 329
31.	Tarieven belastingen en premies / 335
31.1	Inkomstenbelasting / 335
31.1.1	Heffing inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen / 335
31.1.2	Verzamelinkomen / 336
31.1.3	Tarief tabellen / 337
31.1.4	Heffingskorting / 344
31.2	Loonbelasting / 347
31.2.1	Gebruikelijk en fictief loon a.b.-houder / 347

31.2.2	Auto van de zaak / 348
31.2.3	Fiets van de zaak / 351
31.2.4	Eindheffing / 351
31.3	Vennootschapsbelasting / 354
31.4	Dividendbelasting / 355
31.5	Omzetbelasting / 355
31.5.1	Percentages / 355
31.5.2	Kleine ondernemers / 356
31.5.3	Factuurgegevens / 357
31.6	Belasting van personenauto's en motorrijwielen / 359
31.7	Belasting zware motorrijtuigen / 367
31.8	Belastingen van rechtsverkeer / 367
31.9	Verhuurderheffing (t/m 2022) / 368
31.10	Premie volksverzekering / 368
32-39.	Gereserveerd / 369
40.	Indexcijfers* / 371
40.1	CPI-alle huishoudens / 371
40.2	Indexcijfers CAO-lonen / 380
40.2.1	CAO-lonen per uur (maandcijfers) / 380
40.2.2	CAO-lonen per maand (maandcijfers) / 386
40.2.3	CAO-lonen per uur/maand (jaarcijfers) / 392
40.3	Indexcijfers alimentatie / 394
40.4	Jaarlijkse huurverhogingen / 394
41.	Diversen / 397
41.1	Werkdagenoverzicht / 397
41.2	Onderwijsvakanties / 398
41.3	Websites instanties / 399
41.4	Stijging AOW-leeftijd / 400
41.5	Transitievergoeding / 400
	Alfabetisch register / 401

LIJST VAN AFKORTINGEN

a.b.	aanmerkelijk belang
AFM	Autoriteit Financiële Markten
ALV	Algemene ledenvergadering
Anw	Algemene nabestaandenwet
AOW	Algemene Ouderdomswet
AVA	Algemene vergadering (van aandeelhouders)
AWIR	Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen
BBP	bruto binnenlands product
BBZ 2004	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004
BES eilanden	openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba
BPM	Belasting van personenauto's en motorrijwielen
BSN	Burgerservicenummer
BTW	Belasting toegevoegde waarde
Buma	Bureau voor muzikale auteursrecht
BV	Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
BW	Burgerlijk Wetboek
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPI	Consumentenprijsindexcijfer
CTO	Centrum voor Topsport en Onderwijs
CV	Commanditaire vennootschap
dga	directeur-groootaandeelhouder
DNB	De Nederlandsche Bank
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECB	Europese Centrale Bank
EG	Europese Gemeenschap
EMU	Economische en Monetaire Unie
EU	Europese Unie
Euribor	Euro Interbank Offered Rate
ETS	Europees emissiehandelssysteem
EVC	Erkenning van eerder Verworven Competenties
EZK	(Ministerie van) Economische Zaken en Klimaat
FOR	fiscale oudedagsreserve
fte	fulltime-equivalent
GO	Garantie ondernemingsfinanciering
hbo	hoger beroepsonderwijs
IASB	International Accounting Standards Board

IB	Inkomstenbelasting
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IFRS	International Financial Reporting Standards
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPC	Innovatieprestatiecontract
ITEA	Information Technology for European Advancement
KIA	kennis- en innovatie-agenda's
kmo	kleine of middelgrote onderneming
KNAW	Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen
NTC	Nationaal Topsport Centrum
LB	loonbelasting
LNV	(Ministerie van) Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
MIA	milieu-investeringsaftrek
MIT	MKB innovatiestimulering topsectoren
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
NLLD	Nederland leert door
NOW-1	Eerste tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid
NOW-2	Tweede tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid
NOW-3	Derde tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid
NOW-4	Vierde tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid
NOW-5	Vijfde tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid
NOW-6	Zesde tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid
NV	Naamloze vennootschap
NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
OB	omzetbelasting
OCW	(Ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODE	Opslag duurzame energie- en klimaattransitie
OV	openbaar vervoer
OWM	Onderlinge waarborgmaatschappij
PH	premieheffing volksverzekeringen
R&D	research and development
RDA	Research & Development Aftrek
ROM	Regionale Ontwikkelings Maatschappij
RvC	Raad van Commissarissen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
S&O	speur- en ontwikkelingswerk

SBB	Samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs bedrijfsleven
SBI	Standaard Bedrijfsindeling
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
Sena	Stichting ter exploitatie van naburige rechten
STAP	Stimulering Arbeidsmarkt Positie
Stb.	Staatsblad
Stcrt.	Staatscourant
SZW	(Ministerie van) Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TEK	Tegemoetkoming energiekosten energie-intensief MKB
TOA	Time-out-arrangement
TNO	Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
TVL	Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19
UWV	Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VAMIL	Willekeurige afschrijving milieu-investeringen
vmbo	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VOF	Vennootschap onder firma
Vpb	Vennootschapsbelasting
VUT	(vrijwillige) vervroegde uittreding
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WAO	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAZ	Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen
WBR	Wet op belastingen van rechtsverkeer
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
Wfsv	Wet financiering sociale verzekeringen
Wft	Wet op het financieel toezicht
WHOA	Wet homologatie onderhands akkoord
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WKB	Wet op het kindgebonden budget
Wko	Wet kinderopvang
Wlz	Wet langdurige zorg
WMM	Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag
WMW	Wet maatregelen woningmarkt 2014 II
WNR	Wet op de naburige rechten
WSF	Wet op de studiefinanciering 2000
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet
Wzt	Wet op de zorgtoeslag
Zvw	Zorgverzekeringswet

1. Kerngegevens Nederland

1.1 Economische kerngegevens voor Nederland¹

Economische kerngegevens voor Nederland				
categorieën	2023	2022	2021	2020
relevante wereldhandelsvolume goederen en diensten	2,9	4,9	8,4	-9,1
concurrentenprijs ^b	3,2	9,7	6,1	0,3
olieprijs (dollars per vat)	89,7	105,3	70,7	41,8
eurokoers (dollar per euro)	1,02	1,06	1,18	1,14
lange rente Nederland (niveau in %)	1,6	1,1	-0,3	-0,4
volume BBP en bestedingen^a				
bruto binnenlands product (BBP, economische groei)	1,5	4,6	4,9	-3,9
consumptie huishoudens	1,8	5,7	3,6	-6,4
consumptie overhead	3,2	1,7	5,2	1,6
investeringen (inclusief voorraden)	1,2	2,5	2,9	-6,3
uitvoer van goederen en diensten	3,2	4,0	5,2	-4,3
invoer van goederen en diensten	3,9	2,8	4,0	-4,8
prijzen, lonen en koopkracht^a				
prijs bruto binnenlands product	4,9	4,2	2,5	1,9
uitvoerprijs goederen en diensten	2,9	16,6	8,3	-2,9
invoerprijs goederen en diensten	2,6	22,1	10,2	-3,6
inflatie, nationale consumptieprijsindex (cpi)	2,6	9,9	2,7	1,3
inflatie, geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp)	2,5	11,4	2,8	1,1
loonvoet bedrijven (per uur)	4,6	2,4	0,1	7,9
CAO-loon bedrijven	3,7	2,9	2,2	2,8
koopkracht, statisch, mediaan alle huishoudens	3,9	-6,8	0,3	2,6
personen in armoede (niveau in %) ^c	5,9	6,7	5,7	5,6
arbeidsmarkt^a				
beroepsbevolking	1,4	1,7	0,9	0,4
werkzame beroepsbevolking	1,0	2,5	1,5	0,0
werkloze beroepsbevolking (in duizenden personen)	385	340	408	465
werkloze beroepsbevolking (niveau in % beroepsbevolking)	3,9	3,4	4,2	4,9
werkgelegenheid (in uren)	0,5	5,2	3,3	-2,8

<i>categorieën</i>	2023	2022	2021	2020
overig^a				
arbeidsinkomensquote (niveau in %)	73,3	75,0	74,5	76,3
arbeidsproductiviteit bedrijven (per uur)	1,1	-0,4	2,5	-1,5
individuele spaarquote (in % beschikbaar inkomen) ^d	5,7	6,2	11,5	12,8
saldo lopende rekening ^e	6,8	7,2	9,0	7,1
collectieve sector^e				
EMU-saldo	-2,5	-1,1	-2,6	-3,7
EMU-schuld (ultimo jaar)	48,8	49,6	52,4	54,7
collectieve lasten	38,2	39,2	39,7	39,9
bruto collectieve uitgaven	45,7	45,7	47,0	48,2

- Mutaties in procenten per jaar, tenzij anders aangegeven.
- Goederen en diensten, exclusief grond- en brandstoffen.
- Ratio van aantal personen in huishoudens onder armoedegrens en totaal aantal personen; niet -veel-maar-toereikendcriterium van SCP is als armoedegrens gehanteerd.
- Niveau; beschikbaar gezinsinkomen is inclusief collectieve besparingen.
- Niveau, in procenten van BBP.

1. Macro Economische Verkenning 2023.

1.2 Kerngegevens rijksoverheid

1.2.1 Miljoenennota¹

- Miljoenennota bevat
 - raming inkomsten/uitgaven voor komend begrotingsjaar
 - overzicht vermoedelijke uitkomsten van uitgaven/ontvangsten over lopende jaar
 - overzicht bezittingen/schulden per einde laatste volledig verstreken jaar (staatsbalans)
 - beschouwingen inzake financiële/economische beleid afgelopen jaren
 - overzicht beleidsvoornemens op financieel/begrotingsgebied voor komend begrotingsjaar, en doorwerking daarvan naar volgende jaren
 - beschouwingen over gevolgen te voeren beleid voor komend begrotingsjaar, en daarop volgende jaren
 - raming uitgaven/inkomsten over (ten minste) 4 jaren volgende op begrotingsjaar
 - bijlagen met macro-economische gegevens.

1. Miljoenennota 2023.

1.2.2 Rijksbegroting¹

- Functies van rijksbegroting
 - opsomming van uitgaven/ontvangsten
 - planningsfunctie: plan van activiteiten/financiering

22. Wet op het kindgebonden budget (WKB)

22.1 Kindgebonden budget¹

Kindgebonden budget ^{a,b}				
jaar	1 kind	2 kinderen	3 kinderen	4 of meer kinderen
2023	€ 1653	€ 3185	€ 4717	€ 4717 + € 1532 ^c
2022	€ 1220	€ 2326	€ 3327	€ 3327 + € 1001 ^c
2021	€ 1204	€ 2226	€ 3145	€ 3145 + € 919 ^c
2020	€ 1185	€ 2190	€ 2487	€ 2487 + € 297 ^c

- a. Recht op kindgebonden budget
- heeft ouder die (ouders hebben gezamenlijk 1 recht)
 - verzekerde is voor AKW, en
 - kinderbijslag krijgt uitbetaald (of uitbetaald zou krijgen als uitsluitingsgrond kinderbijslagrecht voor 16-/17-jarigen niet zou gelden)
 - voor kind
 - vanaf maand na maand van geboorte of opname in huishouden
 - tot en met maand waarin kind 18 jaar wordt.
- b. Geen recht op kindgebonden budget bestaat als (gezamenlijke) rendementsgrondslag op 1 januari van (t/m 2020: (gezamenlijke) grondslag sparen en beleggen in) berekeningsjaar, verhoogd met eventueel vrijgestelde groene beleggingen, meer bedraagt dan
- voor ouder: € 127 582 (2022: € 120 020; 2021: € 118 479; 2020: € 85 767)
 - voor ouder met gehele berekeningsjaar dezelfde partner: € 161 329 (2022: € 151 767; 2021: € 149 819; 2020: € 85 767)
- met dien verstande dat ook buitenlands vermogen dat niet in rendementsgrondslag (t/m 2020: grondslag sparen en beleggen) is begrepen moet worden meegeteld.
- c. Voor ieder extra kind boven 3 kinderen.

Verhoging kindgebonden budget – kind 12 t/m 17 jaar ^a				
leeftijd kind	2023	2022	2021	2020
12-15 jaar	€ 267	€ 251	€ 247	€ 243
16-17 jaar	476	447	441	434

- a. Per kind vanaf kalendermaand na maand waarin kind 12 jaar wordt.

Verhoging kindgebonden budget – alleenstaande-ouderkop				
	2023	2022	2021	2020
ouder zonder partner	€ 3848	€ 3285	€ 3242	€ 3190

Financieel Memo is de handzame informatiebron voor een veelheid aan financiële gegevens. Voor de accountant, administrateur, controller, belastingdeskundige, financiële planner, assurantietussenpersoon en makelaar is Financieel Memo het ideale hulpmiddel voor het snel vinden van feiten en cijfers uit de dagelijkse praktijk.

Een groot aantal onderwerpen komt in deze 47^e jaargang aan bod, zoals:

- macro-economische kerngegevens van Nederland en overheidsfinanciën
- renten, geldwezen en hypotheeknormen
- externe financiële verslaggeving en uitkeringstoets
- financiële kengetallen
- tarieven handelsregister, reporecht, Buma, Sena
- kredieten en subsidies
- coronamaatregelen
- maatregelen energieprijzen
- zorgverzekering en zorgtoeslag
- sociale zekerheid voor ondernemers
- kindgebonden budget en kinderopvangtoeslag
- studiefinanciering
- minimumloon
- fiscale regelingen voor ondernemers
- tarieven belastingen en premies
- indexcijfers prijzen en lonen.

Financieel Memo: onmisbaar voor de financiële professional.

